

ความคิดเห็นของผู้บริหารระดับจังหวัดเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน
ตามรูปแบบของการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน ในเขตพื้นที่ยากจน

นายวีรพันธ์ พักเงิน

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

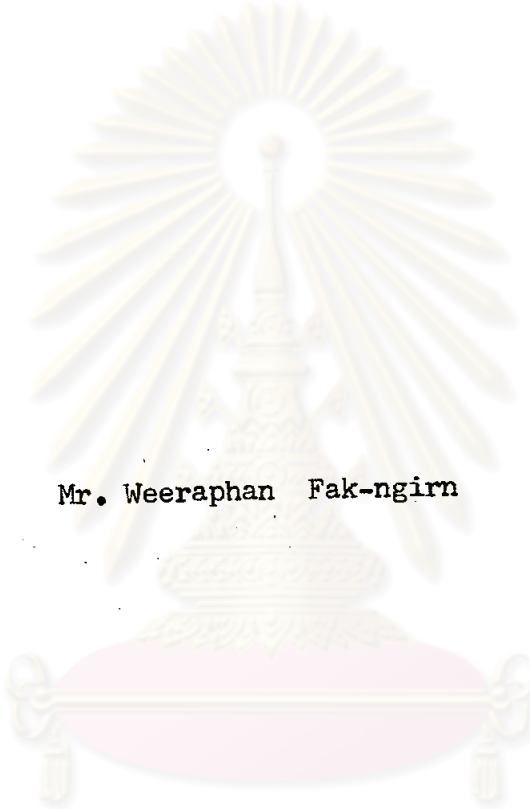
พ.ศ. 2528

ISBN 974-564-381-5

010187

17399555

THE PROVINCIAL ADMINISTRATORS' OPINIONS CONCERNING
THE MANAGEMENT OF NON-FORMAL EDUCATION BY AN
INTEGRATED RURAL DEVELOPMENT APPROACH
IN THE POVERTY-STRICKEN AREA

Mr. Weeraphan Fak-ngirn

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Research
Graduate School
Chulalongkorn University

1985

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความคิดเห็นของผู้บริหารระดับจังหวัด เกี่ยวกับการจัดการศึกษา

นอกระบบโรงเรียนตามรูปแบบของการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน

ในเขตพื้นที่ยากจน

โดย

นายวีรพันธ์ พักเงิน

ภาควิชา

วิจัยการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ อุนตา นพคุณ

อาจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ นูนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อุนตา นพคุณ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติวรรณ อมาตยกุล)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความคิดเห็นของผู้บริหารระดับจังหวัดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
นอกระบบโรงเรียนตามรูปแบบของการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน
ในเขตพื้นที่ยากจน

ชื่อนิติกร

นายวีรพันธ์ พักเงิน

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ อุนตา นพคุณ
อาจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์

ภาควิชา

วิจัยการศึกษา

ปีการศึกษา

2527

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารระดับจังหวัดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
นอกระบบโรงเรียนตามรูปแบบของการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน ในเขตพื้นที่ยากจน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารระดับจังหวัดเกี่ยวกับการจัด
การศึกษาอกระบบโรงเรียนตามรูปแบบของการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน ในเขตพื้นที่
ยากจน

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารระดับจังหวัดของกระทรวง
มหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ
ซึ่งประกอบด้วยบุคคลในตำแหน่งต่อไปนี้คือ รองผู้ว่าราชการจังหวัด เกษตรจังหวัด
สาธารณสุขจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด พัฒนาการจังหวัด และหัวหน้าศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัด จำนวนทั้งสิ้น, 189 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออก
เป็น 2 ตอน คือ 1) สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) แบบสอบถามความ
คิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอกระบบโรงเรียนตามรูปแบบของการพัฒนาชนบทแบบ

ผสมผสาน ในเขตพื้นที่ยากจน ซึ่งมี 7 ด้านด้วยกันคือ ด้านนโยบาย ด้านการประสานงาน ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านบุคลากร ด้านการจัดกิจกรรม ด้านเนื้อหา และด้าน ประชากรกลุ่มเป้าหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (The Statistical Package for the Social Science) หาการอยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่โดยใช้วิธีของตุกี (Tukey's method)

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้บริหารระดับจังหวัดทั้ง 6 กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษา นอกระบบโรงเรียนตามรูปแบบของการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน ในเขตพื้นที่ยากจน โดย เฉลี่ยอยู่ในระดับที่เห็นด้วยเกือบทุกข้อ มีไม่กี่ข้อที่ผู้บริหารระดับจังหวัดไม่เห็นด้วย ข้อที่ ผู้บริหารระดับจังหวัดทั้ง 6 กลุ่มต่างไม่เห็นด้วยคือ 1) การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียนนั้นควรมีการกระตุ้นผู้เรียนด้วยการลงโทษหรือคำหนิเตือน 2) ประชากรกลุ่ม เป้าหมายในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้นควรเป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารระดับจังหวัดเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนตามรูปแบบของการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน ในเขตพื้นที่ยากจน ด้านการประสาน งาน การมีส่วนร่วมของประชาชน บุคลากร และด้านเนื้อหาไม่แตกต่างกันทุกข้อ

ด้านนโยบายนั้นมี 3 ข้อด้วยกันที่ผู้บริหารระดับจังหวัดในแต่ละกลุ่มมีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ

1. ศึกษาธิการจังหวัด พัฒนาการจังหวัด และหัวหน้าศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน จังหวัด มีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วยสูงกว่าสาธารณสุขจังหวัดว่า นอกจากกระทรวงหลัก 4 กระทรวงคือ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการแล้ว รัฐบาลควรกำหนดนโยบายให้กระทรวงอื่นๆ เข้ามาร่วม ในการพัฒนาชนบท ในเขตพื้นที่ยากจนด้วย

2. สาธารณสุขจังหวัดและศึกษาธิการจังหวัด มีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วย

สูงกว่ารองผู้ว่าราชการจังหวัดว่า การกำหนดให้พื้นที่ใดเป็นพื้นที่ยากจนนั้น นอกจากจะคำนึงถึงปัญหาความรายได้ของประชาชนแล้ว ควรคำนึงถึงปัญหาอื่น ๆ ของประชาชนด้วย เช่น ความสุขภาพอนามัย

3. สาธารณสุขจังหวัดมีระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยสูงกว่าเกษตรจังหวัดว่า การกำหนดพื้นที่ยากจนนั้นไม่ควรกำหนดเฉพาะในชนบทเท่านั้น แต่ควรรวมถึงพื้นที่ชุมชนแออัดในตัวเมืองด้วย

สำหรับด้านการจัดกิจกรรมนั้นผู้บริหารระดับจังหวัดในแต่ละกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียงข้อเดียวคือ พัฒนาการจังหวัดมีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วยสูงกว่าสาธารณสุขจังหวัดว่า การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้น ควรมีการชี้แจงให้ประชาชนได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ และวิธีดำเนินงานของโครงการ

นอกจากนี้ผู้บริหารระดับจังหวัดในแต่ละกลุ่มยังมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านประชากรกลุ่มเป้าหมาย 2 ข้อด้วยกัน คือ

1. สาธารณสุขจังหวัด และหัวหน้าศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดมีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วยสูงกว่าเกษตรจังหวัดว่า ประชากรกลุ่มเป้าหมายในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้นควรเป็นผู้ไม่มีอาชีพที่แน่นอน

2. พัฒนาการจังหวัดมีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วยสูงกว่าเกษตรจังหวัดว่า ประชากรกลุ่มเป้าหมายในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้นควรเป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด - 5 ปี

Thesis title The Provincial Administrators' Opinions concerning
the Management of Non-Formal Education by An
Integrated Rural Development Approach in the
Poverty-Stricken Area.

Name Mr. Weeraphan Fak-ngirn

Thesis Advisor Associate Professor Oonta Nopakun
Taweewat Pitayanon, Ph.D.

Department Educational Research

Academic Year 1984

ABSTRACT

Purposes of the Study

The specific purposes of this research are as follows:

1. To study the opinions of the provincial administrators concerning the management of non-formal education by an integrated rural development approach in the poverty-stricken area.
2. To compare the opinions of the provincial administrators concerning the management of non-formal education by an integrated rural development approach in the poverty-stricken area.

The sampling of the population in this research included 189 provincial administrators from the Ministry of Interior, the Ministry of Agriculture, the Ministry of Public Health and the Ministry of Education, which consist of provincial deputy governors, the provincial agriculture officers, the provincial public health

officers, the provincial education officers, the provincial community development officers and the heads of the provincial non-formal education centers.

The research instruments constructed by the researcher was a questionnaire which was divided into two parts. Part one consisted of the background of the provincial administrators. Part two concerned the questions on the management of non-formal education by an integrated rural development approach in the poverty-stricken area which were divided into 7 areas; policy making, coordinating, people's participation, personnel, activity management, content, and target group area.

Data Analysis

Data were analyzed by using the Statistical Package for the Social Science (SPSS) to compute the percentages, means, standard deviations, and one-way analysis of variance (ANOVA). The differences between various groups were tested by Tukey's method.

Research Findings

The research findings are as follows:

I) By average, all of six groups of the provincial administrators agreed at a high level with the majority of items on the management of non-formal education by an integrated rural development approach in the poverty-stricken area. There was a minority of items that the provincial administrators disagreed. The items which all of the six groups of the provincial administrators disagreed are as follows: I) The learners should be stimulated

by punishing or criticism in the learning activity of the non-formal education program. 2) The target group of the management of non-formal education should include people who are over 61 years of age

2) The provincial administrators' opinions in all the groups were not statistical significantly different in the area of coordinating, people's participation, personnel, and content

There are three cases concerning the policy making area that among the groups of the provincial administrators' opinions were statistical significantly different at .05 level those are:

I. The opinions of the provincial education officers, the provincial community development officers, and the heads of the provincial non-formal education centers agreed at a higher level than the opinions of the provincial public health officers that: aside from the four principal ministries, the Ministry of Interior, the Ministry of Agriculture, the Ministry of Public Health, and the Ministry of Education, the government should determine other ministries of take part in rural development in the poverty-stricken area too.

2. The opinions of the provincial public health officers and the provincial education officers agreed at a higher level than the opinions of the provincial deputy governors that: in determining the poverty-stricken area, not only the income problem, but other problems of the people such as the health problem, should be considered also.

3. the opinions of the provincial public health officers agreed at a higher level than the opinions of the provincial agriculture officers that: aside from the rural area, the slums in the urban area should be determined to be the poverty-stricken area too.

Concerning the activity management area, among the groups of the provincial administrators' opinions were statistical significantly different at .05 level. that is, the opinions of the provincial community development officers agreed at a higher level than the opinions of the provincial public health officers that: the objective and the conduction of the management of non-formal education should be explained to the people.

Concerning the target group area, among the groups of the provincial administrators' opinions were statistical significantly different at .05 level, that is:

1) The opinions of the provincial public health officers and the heads of the provincial non-formal education centers agreed at a higher level than the opinions of the provincial agriculture officers that: the target group in the management of non-formal education should be people who have no definite occupation.

2) The opinions of the provincial community development officers agreed at a higher level than the opinions of the provincial agriculture officers that: the target group in the management of non-formal education should be those from the age of newborn to 5 years old.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยความดีเนื่องมาจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ อุนตา นพคุณ และ อาจารย์ ดร.หิรัญจน์ ปิตยานนท์ ซึ่งท่านทั้งสองได้กรุณาให้คำปรึกษา ช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ และเป็นกำลังใจตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านทั้งสองเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ช่วยกรุณาตรวจแก้ไขความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย อีกทั้งเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณเบญจพร ไข่มุกศิลป์ คุณนงนารถ วิฑูรย์ปัญญากิจ คุณกนกวรรณ อรสุทธิกุลชัย คุณสุภา นวกรรมิก คุณอร蓉พ จินะวัฒน์ และเพื่อนทุกคนที่มีส่วนช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และพี่ๆ ทุกคนที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจสำคัญที่สุดนับตั้งแต่ผู้วิจัยเริ่มเรียนตราวจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงแล้วมาด้วยดี

ศูนย์วิทยุโทรพิมพ์
วีรพันธ์ พักเงิน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ช
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	
ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน	8
ความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ยากจน	14
ความรู้เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน	16
ความรู้เกี่ยวกับนโยบาย การประสานงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน บุคลากร การจัดกิจกรรม เนื้อหา และประชากรกลุ่มเป้าหมาย ในการ จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
การศึกษาและรวบรวมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน และการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน	35
การสำรวจประชากรที่ใช้ในการวิจัย	40
การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูล	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	88
สรุปผลการวิจัย	90
อภิปรายผล	108
ขอเสนอแนะ	121
บรรณานุกรม	125
ภาคผนวก	137
ประวัติผู้เขียน	173

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่	40
2	จำนวนข้อกระทงและค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม จำแนกเป็นรายคาน	43
3	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและ ได้รับกลับคืนมา จำแนกตามกลุ่มประชากร	45
4	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารระดับจังหวัด จำแนกตามอายุราชการ	48
5	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารระดับจังหวัด จำแนกตามระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งหน้าที่ราชการในปัจจุบัน	50
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายชื่อของความคิดเห็นของ ผู้บริหารระดับจังหวัดเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามรูปแบบของการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน ในเขตพื้นที่ยากจน คานนโยบาย	53
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายชื่อของความคิดเห็นของ ผู้บริหารระดับจังหวัดเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามรูปแบบของการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน ในเขตพื้นที่ยากจน คานการประสานงาน	57
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายชื่อของความคิดเห็นของ ผู้บริหารระดับจังหวัดเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามรูปแบบของการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน ในเขตพื้นที่ยากจน คานการมีส่วนร่วมของประชาชน	62

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

9	คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายชื่อของความคิดเห็นของ ผู้บริหารระดับจังหวัดเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามรูปแบบของการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน ในเขตพื้นที่ยากจน คานบุงคลากร	66
10	คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายชื่อของความคิดเห็นของ ผู้บริหารระดับจังหวัดเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามรูปแบบของการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน ในเขตพื้นที่ยากจน คานการจัตกจิกรรรม	69
11	คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายชื่อของความคิดเห็นของ ผู้บริหารระดับจังหวัดเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามรูปแบบของการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน ในเขตพื้นที่ยากจน คานเนือหา	73
12	คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายชื่อของความคิดเห็นของ ผู้บริหารระดับจังหวัดเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามรูปแบบของการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน ในเขตพื้นที่ยากจน คานประชากรกลุ่มเป้าหมาย	78

รายการแผนภูมิ

แผนภูมิที่

1	กระบวนการของการศึกษาที่มีบทบาทต่อการพัฒนาชนบท	17
---	---	----